



# CE SERVICII ASIGURĂ NATURA PENTRU NOI?

AGRICULTURA - RECOMANDĂRI PENTRU FACTORI DE DECIZIE



MINISTERUL MEDIULUI





## CE ASIGURĂ NATURA PENTRU AGRICULTURĂ?

Beneficiile pe care oamenii le obțin din natură sub formă de bunuri și servicii sunt cunoscute sub denumirea generică de servicii ale ecosistemelor.

Serviciile și bunurile, cum ar fi furajele naturale, apa și retenția apei, circuitul nutrienților sau protecția împotriva eroziunii sunt folositoare, deseori vitale, societății noastre. Din păcate, calitatea serviciilor scade alarmant și pot dispărea, iar această pierdere are impact

negativ nu doar asupra naturii, ci și asupra economiei.

Serviciile ecosistemelor se pot diferenția în trei categorii: de aprovizionare, de reglare și culturale. Furajele naturale indispensabile agriculturii sunt asigurate de serviciile de aprovizionare, pe când reglarea climei, precipitațiilor, a apei și polenizarea sunt asigurate de serviciile de reglare.

## CE VALOARE AU SERVICIILE FURNIZATE?

Pe parcursul cercetării noastre am identificat și am evaluat cele mai importante servicii ecosistemice din Valea Nirajului și a Târnavei Mici, pentru ca acestea să fie incluse în procesul de luare a deciziilor atunci când se discută despre investiții și despre dezvoltare. În paralel cu evaluarea valorilor sociale, biofizice și economice a serviciilor ecosistemice s-a pus accent și pe interviuarea localnicilor, deoarece ei cunosc cel mai bine caracteristicile și dotările locului, respectiv ei sunt cei mai influențați de schimbările din peisaj.

În urma sondajului de opinie, participanții au ales furajele naturale printre primele 10 servicii ecosistemice importante pentru arealul studiat. Valoarea economică a acestui serviciu în Valea Nirajului și a Târnavei

Mici se estimează la 14,1 milioane RON/an. Și apicultura contribuie la economia locală, valoarea mierii se estimează la 3,8 milioane RON/an. Pe baza permiselor de colectare, valoarea economică a plantelor medicinale, fructelor și ciupercilor colectate se ridică la 1,7 milioane RON/an.

Există multiple exemple din care reiese că agricultura care ia în considerare interesele naturii este mai avantajoasă nu doar pentru natură, ci și pentru agricultori. Practicile agricole favorabile naturii îmbunătățesc fertilitatea solului, iar menținerea sănătoasă a populațiilor de albine și alte insecte duce la un randament mai ridicat al polenizării.

## SITUAȚIA ACTUALĂ A AGRICULTURII

Marea parte a localnicilor practică agricultura de subsistență, mai ales prin cultivarea fructelor și legumelor, a cerealelor și creșterea ovinelor și bovinelor. Datorită schimbărilor demografice, suprafața terenurilor nelucrate crește în ritm alarmant (majoritatea fermierilor au o vârstă înaintată, pe când tineretul abandonează acest stil de viață). Deși, datorită politicilor și a plăților de agromediu, rata terenurilor abandonate scade, dar acestea ridică și noi probleme. Acordarea acestor subvenții pe baza suprafeței lucrate, la hectar, și a îndeplinirii unor condiții agricole minime, duce la achiziționarea unor suprafețe mari de terenuri agricole și la o agricultură minimală, neorientată spre calitatea producției, ci spre câștigul oferit de subvenții. O altă dificultate pentru fermierii mici, reprezintă reglementarea complexă a sistemului de sprijin, continuă schimbare a legislației și lipsa informațiilor la zi, astfel aceștia află târziu sau deloc de oportunitățile existente pentru accesarea acestor fonduri. Livezile și pajiștile abandonate din cauza agriculturii colective intensive din timpul comunismului își recapătă lent funcțiile, fie din cauza titlurilor de proprietate com-



plicate sau absente, fie din cauza migrării oamenilor și a lipsei de resurse umane specializate. Produsele agricole prime (legume, fructe, lapte) sunt valorificate mai ales pe piețele locale și foarte puțin pe piețele din

afara regiunii. Vânzarea produselor prime la un preț scăzut de achiziție este nerentabilă, iar prelucrarea locală a acestora nu se poate realiza din cauza lipsei de capital.



## CE DORIM SĂ REALIZĂM PÂNĂ ÎN ANUL 2040 ÎN VALEA NIRAJULUI ȘI A TÂRNAVEI MICI?

Pe parcursul cercetării am schițat un scenariu ideal de viitor în care serviciile de ecosistem pot fi conservate și utilizate în mod corespunzător. Dar pentru realizarea acestui viitor, trebuie să acționăm în prezent. Pentru îndeplinirea acestui scenariu de viitor am formulat următoarele recomandări.

Conform scenariului ideal, în anul 2040 economia

durabilă va fi în plină expansiune, localnicii vor fi mai sănătoși, vor consuma apă potabilă curată și produse locale. Oamenii se vor asocia în cooperative și în diverse alte tipuri de asocieri, își vor vinde surplusul de produse pe piețele din afara regiunii. Proprietarii de terenuri vor fi localnicii. Bunăstarea oamenilor va fi asigurată de producția agricolă la scară mică.

## CE PUTEM FACE PENTRU O AGRICULTURĂ LA SCARĂ MICĂ?

Pentru a ajunge la scenariul de viitor din 2040 visat de localnici este important să conștientizăm care sunt factorii declanșatori de probleme acum, în prezent. Structura și conținutul sistemului de sprijin agricol trebuie regândit, reformulat. Este nevoie de modificări legislative la nivel național și al Uniunii Europene.

Pentru păstrarea peisajului tradițional și a societății tradiționale este foarte importantă prioritizarea nevoilor fermierilor mici față de cei mari. Va fi nevoie de plafonarea suprafețelor sprijinite și de reformarea plăților de agromediu. Se recomandă diminuarea sau abrogarea contribuției proprii în cazul sprijinului acordat pentru prelucrarea produselor la scară mică realizate prin intermediul subvențiilor pentru agricultură pe parcele mici.

De asemenea, se recomandă inițierea unei rețele de ajutor și suport administrativ fermierilor care accesează diferite fonduri. Pentru o mai bună evidențiere a intereselor agricultorilor mici este binevenită înființarea unor cooperative de valorificare a produselor, a unor asocieri cu personalitate juridică. Este prioritară înființarea de ferme model în fiecare regiune cu scopul de a educa, informa, facilita schimbul de cunoștințe și informații, de a sprijini formarea comunității.

Pentru lărgirea oportunităților de valorificare, este importantă inițierea prelucrării locale a materiilor prime, a produselor și valorificarea lor. Finanțarea unor puncte mici de prelucrare pentru a facilita și activitățile fermierilor fără capital este similar prioritară. Se recomandă inițierea unor cursuri, seminarii de formare în domeniul administrativ și profesional pentru fermierii care se ocupă de agricultura tradițională a legumelor și fructelor, dar nu numai. Sunt binevenite și seminariile de promovare a produselor locale, dar și suportul procesului de producție, de prelucrare pentru o mai bună prezență pe piețele din afara regiunii.



## PENTRU A ATINGE ACESTE OBIECTIVE PROPUNEM:

- Revizuirea și reformarea Politicii Agricole Comune pentru un sistem de subvenții bazat pe producție și rezultate.
- Revizuirea actualului Program de Dezvoltare Rurală înainte de data programată din 2021 cu scopul de a crește fondurile pentru menținerea serviciilor ecosistemice.
- Dezvoltarea unui sistem de subvenții agricole bazat pe calitatea producției, o schemă cu mai multe trepte cu criterii riguroase care iau în considerare și conservarea bunurilor naturale.
- Reevaluarea terenurilor agricole incluse în Programul Național de Dezvoltare Rurală.
- Sprijinul accentuat al micilor producători, reducerea contribuției proprii, facilitarea prefinanțării, schimbarea condițiilor restrictive de igienă pentru un proces mai ușor de comercializare a produselor procesate la nivel local.
- Dezvoltarea resursei umane și a infrastructurii din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală și a Politicilor Agricole Comune.
- Dezvoltarea unei comunicări corespunzătoare către producători/gospodari prin crearea și dezvoltarea a noi oportunități de comunicare.
- Facilitarea și promovarea procesului de formare a tinerilor și adulților (de ex. elemente de piață, marketing, branding și vânzări, activități practice de agricultură tradițională pentru adulți și tineri).
- Dezvoltarea unor campanii de conștientizare și sensibilizare a cumpărătorilor.
- Dezvoltarea unor structuri și fonduri ce au ca scop înființarea și dezvoltarea unor asociații agricole și comerciale puternice.
- Exploatarea durabilă a elementelor Infrastructurii Verzi cum ar fi gardurile vii, pâlcuri sau alinamente de arbori (perdele forestiere) și promovarea avantajelor în rândul gospodarilor.

Mai multe informații despre cercetarea derulată găsiți în publicațiile „Încotro ne vom îndrepta? Scenarii de viitor prin prisma serviciilor ecosistemice din Valea Nirajului și a Târnavei Mici”, respectiv „Cât valorează bunurile primite de la natură? Studiu sintetic al cercetării serviciilor ecosistemelor din siturile Natura 2000 din Valea Nirajului și a Târnavei Mici”, accesibile pe pagina de internet: [www.milvus.ro/ecoservices](http://www.milvus.ro/ecoservices).

### PARTENERI:

[www.milvus.ro](http://www.milvus.ro)  
[www.okologia.mta.hu](http://www.okologia.mta.hu)  
[www.ceeweb.org](http://www.ceeweb.org)

### CONTACT:

[office@milvus.ro](mailto:office@milvus.ro)  
tel/fax: +40 265 264726



MilvusGroup  
CEEweb.For.Biodiversity

[www.milvus.ro/ecoservices/](http://www.milvus.ro/ecoservices/)

Prezenta publicație s-a realizat în cadrul proiectului „Cartografierea și evaluarea serviciilor de ecosisteme în siturile Natura 2000 din regiunea Niraj-Târnavă Mică”, finanțat prin Mecanismul Financiar SEE 2009-2014. Valoarea totală eligibilă a proiectului este de 402 340,41 Euro, din care 60 351,06 Euro cofinanțare din bugetul național, prin Ministerul Mediului, Programul RO02 – Biodiversitate și servicii ale ecosistemelor. Obiectivul general al proiectului este cartarea și identificarea principalelor servicii ecosistemice din cadrul ariei acoperite de prezentul proiect, care vor fi cuprinse într-un studiu privind contribuția serviciilor ecosistemice la principalele sectoare economice. Proiectul este coordonat de Asociația Grupul Milvus în parteneriat cu Academia Maghiară de Științe Centrul de Cercetare Ecologică și reprezentantul rețelei CEEweb for Biodiversity, o rețea de organizații europene de protecția naturii.

Pentru informații suplimentare despre granturile SEE accesați: [www.eeagrants.org](http://www.eeagrants.org), [www.eeagrantsmediu.ro](http://www.eeagrantsmediu.ro), [www.eeagrants.ro](http://www.eeagrants.ro).